

УДК 342.95

Ктігоров М. О., к.ю.н., заступник начальника факультету підготовки фахівців для Національної гвардії України з навчально-методичної та наукової роботи НАВС;
Басс В. О., к.ю.н., доцент, доцент кафедри адміністративної діяльності НАВС

Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління: характеристика і особливості

Охарактеризовано поняття «встановлений порядок управління» та його співвідношення з державним управлінням. Визначено, що встановлений порядок управління охоплює систему суспільних відносин, що забезпечують нормальну діяльність державного апарату, інших державних і недержавних організацій у сфері управління, а також чітке дотримання у цій сфері спеціальних правил.

Ключові слова: встановлений порядок управління; державне управління; адміністративні правопорушення; об'єкт правопорушення; суб'єктивна сторона правопорушення.

Охарактеризованы понятия «установленный порядок управления» и его соотношение с государственным управлением. Определено, что установленный порядок управления охватывает систему общественных отношений, обеспечивающих нормальную деятельность государственного аппарата, других государственных и негосударственных организаций в сфере управления, а также четкое соблюдение в этой сфере специальных правил.

Ключевые слова: установленный порядок управления, государственное управление; административные правонарушения; объект правонарушения; субъективная сторона правонарушения.

Characterized by the concept of «routine management» and its relation to governance. Determined that the established order management system includes public relations, ensuring normal operation of the state apparatus, other governmental and nongovernmental organizations in the field of management, as well as strict adherence to this area of special rules.

Keywords: the established order management, public administration, administrative offense; object of the offense; subjective aspect of the offense.

Актуальність теми. Незважаючи на багаторазове використання у чинному Кодексі України про адміністративні правопорушення (далі - КУпАП) терміну «встановлений порядок управління», законодавчого визначення цього поняття немає. Інколи це поняття отожднюють з поняттям державного управління в цілому, хоча, очевидно, що це неправильно. Державне управління як різновид державної діяльності значно ширше від поняття «встановлений порядок управління». Останнє — тільки одна із складових частин державного управління. Встановлений порядок управління охоплює систему суспільних відносин, що забезпечують нормальну діяльність державного апарату, інших державних і недержавних організацій у сфері управління, а також чітке дотримання у цій сфері спеціальних правил (у т.ч. техніко-юридичних, режимного характеру та ін.) [1; 2].

Метою дослідження є аналіз адміністративно-правових відносин у сфері управління.

Об'єктом даного дослідження є суспільні відносини, які виникають у результаті порушення встановленого порядку управління.

Виклад основного матеріалу. Широке коло суспільних відносин, що стосуються встановленого порядку управління у найрізноманітніших сферах державного

управління, і виступає родовим об'єктом цієї групи адміністративних правопорушень.

Безпосередніми ж об'єктами правопорушень цієї групи є конкретні відносини або їх більш звужене коло у даній сфері (скажімо, суспільні відносини, пов'язані з функціонуванням дозвільної системи) [3].

З об'єктивної сторони ця група правопорушень характеризується тим, що протиправні діяння можуть вчинятися у найрізноманітніших формах — як шляхом протиправних дій (наприклад, злісна непокора, самоуправство, публічні заклики до невиконання вимог працівника міліції), так і шляхом бездіяльності (наприклад, невжиття заходів щодо окремої ухвали суду або подання судді, прокурора, слідчого) [3].

Більшість правопорушень цієї групи утворюють формальні склади — наявності шкідливих наслідків при цьому не потрібно. Нерідко на кваліфікацію скоєного впливають і такі ознаки об'єктивної сторони, як місце (скажімо, прикордонна зона), час (наприклад, порушення правил адміністративного нагляду, порушення строків реєстрації), характер та спосіб вчинення правопорушення (наприклад, контрабанда). Частина проступків цієї групи можуть бути триваючими (наприклад, проживання без реєстрації, ухилення від реєстрації) [4].

Суб'єктами адміністративних правопорушень, що посягають на встановлений порядок управління, окрім загальних суб'єктів, виступають особи, які мають також додаткові специфічні ознаки, пов'язані з віком, професійною чи службовою належністю, правовим статусом — спеціальні суб'єкти. Наприклад, до спеціальних суб'єктів належать:

- керівники, начальники, посадові особи, головні спеціалісти, інші посадові особи, повноваження яких мають юридично значущий характер (185², 185⁵, 185⁶ КУпАП);
- свідки, потерпілі, експерти, перекладачі які ухиляються від явки до органів досудового розслідування чи прокурора (185⁴ КУпАП);
- особи що порушують порядок подання або використання даних державних статистичних спостережень (ст. 186³ КУпАП);
- особи, які порушують правила адміністративного нагляду (ст. 187 КУпАП);
- посадові особи центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику з контролю за цінами (ст. 188³);
- громадяни, які мають дозвіл на зберігання вогнепальної, холодної, пневматичної зброї (ст. 191-194 КУпАП);
- особа, яка зобов'язана мати паспорт, проживає без паспорта (ст. 197 КУпАП);
- іноземні громадяни, особи без громадянства які порушили правила перебування в Україні (ст. 203 КУпАП);
- капітан іноземного судна (ст. 207 КУпАП);
- військовозобов'язані, призовники (ст. ст. 210, 211 КУпАП)
- громадяни які не з'явилися на виклик у військовий комісаріат без поважних причин для приписки до призовної комісії (ст. 211¹ КУпАП)

Із суб'єктивної сторони ці правопорушення характерні тим, що значна частина з них вчиняється умисно, рідше — через необережність. В окремих випадках законодавець безпосередньо вказує на умисність протиправної дії (наприклад, умисне псування паспорта) [5].

Висновки. Слід зазначити, що диспозиціях багатьох статей мають відсильний (бланкетний) характер, тобто з метою конкретизації окремих обставин правопорушення виникає необхідність звертатись до різних спеціальних правил, установлених у тій чи іншій галузі даної сфери правового регулювання.

Глава 15 КУпАП (Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління) [6] містить 109 деліктів із яких із яких підвідомчі органам внутрішніх справ: ст. 189² (Порушення правил виготовлення та порядку обліку і зберігання печаток та штампів, а так само, ввезення, реалізацію та використання само набірних печаток); ст. 192 (Порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) нагородної вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік); ст. 194 (Порушення працівниками торговельних підприємств (організацій) порядку продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів); ст. 195 (Порушення працівниками підприємств, установ, організацій правил зберігання або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів) [6].

За 36 статтями працівники мають право скласти протоколи про адміністративні правопорушення: ст.ст. 184¹; 184²; 185; 185¹; 185²; 185³; 185⁴; 185⁵; 185⁶; 185⁷; 185⁸; 185⁹; 186; 186¹; 186³; 186⁵; 186⁶; 186⁷; 187; 188²⁸; 189; 190; 191; 192; 193; 194; 195; 204¹; 206¹; 212⁶; 212⁷; 212⁸; 212¹⁰; 212¹²; 212¹³; 212¹⁴; 212²⁰ [6].

Найбільш характерними складами адміністративних правопорушень, які посягають на встановлений порядок управління, є:

- «Неправомірне використання державного майна» (184¹ КУпАП);
- «Злісна непокоря законному розпорядженню або вимозі працівника міліції, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця» (ст. 185 КУпАП);
- «Порушення порядку і організації і проведення мітингів, вуличних походів і демонстрацій» (185¹ КУпАП);
- «Створення умов для організації і проведення з порушенням встановленого порядку зборів, мітингів, вуличних походів або демонстрацій» (185² КУпАП);
- «Публічні заклики до невиконання вимог працівника міліції чи посадової особи Військової служби правопорядку у Збройних Силах України» (185⁷ КУпАП);
- «Самоуправство» (ст. 186 КУпАП);
- «Порушення правил адміністративного нагляду» (ст. 187 КУпАП);
- «Невиконання законних вимог посадових осіб відповідних підрозділів МВС України, що забезпечують безпеку дорожнього руху» (188²⁸ КУпАП);
- «Порушення правил відкриття та функціонування штемпельно-граверних майстерень» (ст. 189 КУпАП);
- «Порушення громадянами порядку придбання, зберігання, передачі іншим особам або продажу вогнепальної, холодної зброї чи пневматичної зброї» (ст. 190 КУпАП);
- «Порушення громадянами правил зберігання, носіння або перевезення нагородної вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів» (ст. 191 КУпАП);
- «Порушення громадянами строків реєстрації (перереєстрації) нагородної вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і правил взяття її на облік» (ст. 192 КУпАП);
- «Ухилення від реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї і бойових припасів» (ст. 193 КУпАП);
- «Порушення порядку придбання, зберігання, реєстрації або обліку газових пістолетів і револьверів та патронів до них» (ст. 195² КУпАП);
- «Порушення правил застосування спеціальних засобів самооборони» (ст. 195³ КУпАП);
- «Порушення порядку виробництва, зберігання, перевезення, торгівлі та використання піротехнічних засобів» (ст. 195⁶ КУпАП) [6].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Адміністративна (поліцейська) діяльність органів внутрішніх справ. Загальна частина: Підручник. Видання друге / За загальною редакцією Коваленка В.В., Римаренка Ю.І. Олефіра В.І. – К. : «Дірект Лайн», 2012. – 816 с.
2. Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ: Навчальний посібник / [Черней В.В., Константинов С.Ф., Братель С.Г. та ін.]; під заг. ред. Коваленка В.В. [5-те вид.]. – К.: ПП «Дірект Лайн», 2014. – 408 с.
3. Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення. / За заг. ред. С.В. Петкова та С.М. Морозова – К. : «Центр учбової літератури», 2012 р. – 1248 с.
4. Адміністративні проступки, підвідомчі міліції: кваліфікація, доказування, особливості провадження: [навчальний посібник. Видання третє] / [Черней В.В., Константинов С.Ф., Братель С.Г., Луговий І.О., Басс В.О., Білик В.М., Братков С.І. та ін.] К.: ПП «Дірект Лайн». – Київ. – 2014. – 256 с.
5. Організація діяльності міліції громадської безпеки: навчальний посібник / За загальною редакцією Олефіра В.І. Видання друге. – К.: ПП «Дірект Лайн», 2012. – 184 с.
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) від 07 грудня 1984 року № 8074-10: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

